

O B R A Z L O Ž E N J E

U Z P R A V I L N I K

O M E T O D O L O G I J I Z A U T V R Ā I V A N J E R E F E R E N T N E C I J E N E E L E K T R I Č N E E N E R G I J E

Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FERK) ovim obrazloženjem objašnjava pravnu i činjeničnu osnovu za donošenje Pravilnika o metodologiji za utvrđivanje referentne cijene električne energije (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Obrazloženje je izrađeno kako bi se omogućilo javnosti razumijevanje pravne osnove koju FERK mora uvažavati u postupku donošenja općih akata kojima se, na osnovi zakonskog ovlaštenja, na opći način uređuju pravni odnosi u cilju razrađivanja i primjene pojedinih zakonskih odredbi, a obrazloženje također objašnjava namjeru FERK-a Pravilnikom propisati metodologiju utvrđivanja referentne cijene električne energije, kao otkupne cijene električne energije iz postrojenja kvalificiranih proizvođača, čija proizvodnja električne energije se ne potiče i koristi se za utvrđivanje naknada, koje se plaćaju za obnovljive izvore energije te je ista za sve primarne izvore za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: OIE) i efikasne kogeneracije (EK).

I. P R A V N A O S N O V A

Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 66/13), Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije (Službene novine Federacije BiH, broj 70/13 i 5/14), Statut Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 24/14), Poslovnik o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 29/14)

Radi ostvarivanja ciljeva Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o električnoj energiji u FBiH), koji predstavlja pravni okvir za stvaranje uvjeta za razvitak tržišta električne energije, te radi reguliranja tržišta električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine, utemeljen je FERK, kao specijalizirana, samostalna, neovisna i neprofitna organizacija u Federaciji Bosne i Hercegovine, koja ima svojstvo pravne osobe. Zakonom o električnoj energiji u FBiH propisane su nadležnosti i obveze FERK-a, koje se odnose na reguliranje tržišta električne energije, uz poseban naglasak Zakona na javnost i transparentnost rada FERK-a. Također i Zakonom o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije (u daljnjem tekstu: Zakon o OIEiUK) propisane su određene nadležnosti FERK-a, koje se odnose na predmet tog Zakona. S tim u vezi, člankom 21. stavak (1) Zakona o električnoj energiji u FBiH, kao i člankom 10. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Statut), propisane su nadležnosti FERK-a, dok je u članku 22. točka 11) navedenog zakona, kao i u članku 11. stavak (1) točka k) Statuta, propisano da je obveza FERK-a donositi provedbene propise za ostvarivanje propisanih nadležnosti. Kako je u članku 21. stavak (3) Zakona o električnoj energiji u FBiH, odnosno članku 10. stavak (3) Statuta, predviđeno da FERK pored nadležnosti propisanih ovim zakonom obavlja i poslove propisane mu drugim zakonima i propisima iz oblasti energije,

Zakonom o OIEiUK, utvrđene su dodatne nadležnosti FERK-a u oblasti korištenja OIEiUK. Tako je u članku 3. točka dd) Zakona o OIEiUK, što je također propisano i u članku 3. točka 35) Zakona o električnoj energiji u FBiH, definirana referentna cijena električne energije kao otkupna cijena električne energije iz postrojenja, koja koriste obnovljive izvore i kogeneraciju, čija se proizvodnja ne potiče i koristi se za utvrđivanje naknada, koje se plaćaju za obnovljive izvore, a utvrđuje je FERK. Nadalje člankom 20. stavak (5) Zakona o OIEiUK propisano je da kvalificirani proizvođač, koji nije stekao status privilegiranog proizvođača, kao i kvalificirani proizvođač kojem je istekao status privilegiranog proizvođača ima pravo na otkup proizvedene električne energije po referentnoj cijeni, ukoliko je njegova proizvodnja uvrštena u obvezujuće kvote propisane APOEF-om. U vezi s navedenim člankom 25. stavak (8) navedenog Zakona o OIEiUK propisano je da metodologiju za utvrđivanje referentne cijene posebnim pravilnikom donosi FERK. Samo utvrđivanje referentne cijene električne energije sukladno predmetnoj metodologiji je također u nadležnosti FERK-a, temeljem članka 21. stavak (1) točka 13) Zakona o električnoj energiji u FBiH, te članku 25. stavak (7) Zakona o OIEiUK.

Člankom 23. stavak (1) i stavak (2) Statuta propisano je da FERK donosi opće i pojedinačne akte, te da su opći akti FERK-a Poslovnik o radu, Etički kodeks i drugi opći akti neophodni za njegov rad, doneseni sukladno Zakonu o električnoj energiji u FBiH, tom Statutu i drugim zakonskim i podzakonskim aktima.

Člankom 32. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Poslovnik) propisano je da se pravilnikom pobliže razrađuju zakonski propisi u okviru nadležnosti i ovlasti FERK-a, kao i pitanja unutarnje organizacije i rada FERK-a.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE PRAVILNIKA

Novi Zakon o električnoj energiji u FBiH (Službene novine Federacije BiH, broj 66/13) stupio je na snagu dana 5.9.2013. godine od kada na području Federacije BiH prestaje primjena Zakona o električnoj energiji (Službene novine Federacije BiH, broj 41/02, 24/05, 38/05 i 83/11). Također, 19.9.2013. godine stupio je na snagu i Zakon o OIEiUK (Službene novine Federacije BiH, broj 70/13 i 5/14), s početkom primjene nakon isteka šest mjeseci od dana stupanja na snagu tog zakona, odnosno od 19.3.2014. godine.

Sukladno članku 115. stavak (1) Zakona o električnoj energiji u FBiH (Službene novine Federacije BiH, broj 66/13), Regulatorna komisija za električnu energiju utemeljena Zakonom o električnoj energiji (Službene novine Federacije BiH, broj 41/02, 24/05, 38/05 i 83/11) nastavlja s radom prema odredbama novog Zakona o električnoj energiji u FBiH, te sukladno članku 17. stavak (1) Zakona o električnoj energiji u FBiH mijenja ime u Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine. Novim Zakonom o električnoj energiji u FBiH i Zakonom o OIEiUK došlo je do izmjena i dopuna nadležnosti i obveza Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine, uslijed čega je nastala potreba i donošenja novih provedbenih propisa.

Uslijed nastale zakonske obveze, prilikom usvajanja Pravilnika, FERK je imao u vidu ciljeve Zakona o električnoj energiji u FBiH, te Zakona o OIEiUK, odnosno poticanje i promoviranje proizvodnje i korištenja električne energije iz OIE, povećanje udjela energije iz OIE u ukupnoj potrošnji energije, te osiguranje razvitka poticajnih mjera, regulatornog okvira i tehničke infrastrukture za OIEiUK. Pri tome FERK je imao namjeru izraditi

metodologiju, koja će odgovarajućom podrškom proizvodnje električne energije iz OIEiUK prihvatljivom referentnom cijenom, omogućiti u konačnici ostvarivanje elektroenergetske politike u pogledu udjela energije proizvedene iz OIEiUK u ukupnoj potrošnji u Federaciji Bosne i Hercegovine. Namjera FERK je i uspostava i razvitak tržišta električne energije proizvedene korištenjem OIEiUK, kao dijela tržišta električne energije, radi čije uspostave je FERK i osnovan. FERK je posebno vodio računa o omogućavanju poticanja, uvođenja, primjene i razvitka novih tehnologija i opreme, te razvitka domaćeg gospodarstva u cjelini, te je predviđenom metodologijom nastojao omogućiti realizaciju i ostalih zakonom propisanih ciljeva. U tom smislu, FERK je utvrđujući metodologiju izračuna referentne cijene otkupa električne energije proizvedene u postrojenjima za proizvodnju električne energije iz OIEiUK, koja nisu u sustavu poticaja u smislu otkupa električne energije po jamčenim otkupnim cijenama, i pored činjenice da referentna cijena ne ovisi o obliku primarne energije, koja se koristi, niti o drugim ulaznim parametrima ključnim za početnu investiciju proizvođača električne energije, nastojao proizvođačima osigurati odgovarajuću podršku njihove proizvodnje električne energije bez poticaja.

Referentna cijena električne energije utvrđuje se kao umnožak ponderirane ostvarene cijene trgovine električnom energijom u Federaciji Bosne i Hercegovine u razdoblju od 12 mjeseci imatelja FERK-ove dozvole za opskrbu električnom energijom – dozvole II. reda i koeficijenta poticaja električne energije iz obnovljivih izvora. FERK je sukladno Zakonu o električnoj energiji u FBiH i Zakonu o korištenju OIEiUK uradio detaljne analize utjecaja referentne i garantirane cijene na iznos naknade za poticaj korištenja obnovljivih izvora energije koju plaćaju svi kupci električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine, uzimajući u obzir kako je 1.1.2015. godine datum potpunog otvaranja tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini, te opredjeljenja FERK-a da ne treba doći do povećanja iste, s obzirom da program zaštite socijalno-ugroženih kupaca još uvijek nije donesen.

Nadalje, FERK je vodio računa i o planu poticanja različitih tehnologija proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije po godinama, s ciljem dostizanja propisanog udjela energije iz obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji u Federaciji Bosne i Hercegovine do 2020. godine, te utvrdio koeficijent poticaja električne energije iz obnovljivih izvora energije u iznosu od 1,2, cijeneći da isti osigurava dodatni poticaj proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije.

Također, FERK je prilikom usvajanja Pravilnika, posebnu pozornost posvetio i svojim dosadašnjim iskustvima i informacijama, stečenim u izvršavanju svojih ostalih zakonom propisanih nadležnosti, ali i iskustvima u okruženju, sve u cilju stvaranja što boljih uvjeta za postizanje ciljeva koji su FERK-u i ostalim sudionicima u elektroenergetskom sektoru postavljeni Zakonom o električnoj energiji u FBiH i Zakonom o OIEiUK.

III. PREDMET RAZMATRANJA PRAVILNIKA

Pravilnikom o metodologiji za utvrđivanje referentne cijene električne energije propisuje se metodologija utvrđivanja referentne cijene električne energije, kao otkupne cijene električne energije iz postrojenja kvalificiranih proizvođača, čija proizvodnja električne energije se ne potiče i koristi se za utvrđivanje naknada, koje se plaćaju za OIE, te je ista za sve primarne izvore za proizvodnju električne energije iz OIEiUK.

IV. SVRHA OBRAZLOŽENJA

Svrha Obrazloženja je informiranje javnosti o činjeničnim i pravnim osnovama Pravilnika i predstavlja dodatak Pravilniku. FERK je svjestan da je materija Pravilnika vrlo stručna, kompleksna i zahtjevna. FERK će pratiti i analizirati učinke primjene ovog Pravilnika u procesu postupnog otvaranja tržišta i usklađivati ga sukladno promijenjenim okolnostima i stvarno dosegnutim stupnjem razvoja tržišta električne energije.

V. PROVEDENE AKTIVNOSTI FERK-a

Revidirani nacrt pravilnika o metodologiji za utvrđivanje referentne cijene električne energije, FERK je usvojio na VIII. redovitoj sjednici održanoj 27.5.2014. godine. Održana sjednica bila je otvorena za javnost, a obavijest o održavanju sjednice objavljena je 20.5.2014. godine, na oglasnoj ploči FERK-a i na internetskoj stranici FERK-a. Uz Revidirani nacrt pravilnika, FERK je na istoj sjednici usvojio i tekst Obrazloženja uz ovaj Revidirani nacrt i utvrdio tekst Obavijesti za javnost, za prikupljanje komentara i održavanje općih rasprava.

Obavijest za javnost za prikupljanje komentara i održavanje općih rasprava objavljena je u Oslobođenju i Večernjem listu, listovima koji izlaze na cijelom teritoriju Federacije BiH, te na internetskoj stranici FERK-a 29.5.2014. godine. Revidirani nacrt pravilnika o metodologiji za utvrđivanje referentne cijene električne energije s Obrazloženjem, FERK je 30.5.2014. godine dostavio samoinicijativno Asocijaciji proizvođača električne energije iz obnovljivih resursa u BiH - APEOR-u, Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije – FMERI-u i Operatoru za obnovljive izvore energije i učinkovitu kogeneraciju – Operatoru za OIEiUK.

FERK je održao opće rasprave o Revidiranom nacrtu pravilnika 9.6.2014. godine u Mostaru i 10.6.2014. godine u Sarajevu.

Usmene komentare dane na općim raspravama, kao i pisane komentare dane na Revidirani nacrt pravilnika i pristigle do roka za podnošenje pisanih komentara, FERK je pažljivo razmotrio i analizirao, a isti su sa Izvješćem voditelja postupka objavljeni na internetskoj stranici FERK-a. S obzirom da komentari nisu bili takve prirode da zahtijevaju suštinsku reviziju nacрта radi kojih bi se obnovio postupak opće rasprave, Prijedlog pravilnika o metodologiji za utvrđivanje referentne cijene električne energije je stavljen na dnevni red X. redovite sjednice FERK-a.